

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2999

SLOVENECE

Naša narodna rana

(K petnajsti obletnici koroškega plebiscita).

Petnajstletnica koroškega plebiscita je spomin na veliko in težko rano, ki še danes živo skeli naše narodno telo. Na današnji dan pred petnajstimi leti, ko je slovenski del lepe koroške zemlje po nesrečnih okoliščinah pripadel nemški avstrijski republiki, ne smemo nikoli pozabiti, kajti to je dan, ki je v vsaki slovenski duši zapisan z neizbrisnimi črkami. Tega dne je bil od našega narodnega organizma odrezen ud, brez katerega naše življenje ni popolno.

Korotan je tista zemlja, kjer je naš rod najprej začel živeti svoje lastno življenje v svobodi, kjer je bil pod svojimi knezi in je položil temelje slovenstvu kot politično organizirani enoti. Zato se slovenska Koroška ne imenuje zastoj zibelka našega rodu. To dejstvo živi še danes neporušljivo v srehi slovenskega ljudstva v Korotanu kljub germanizaciji, ki tam skoro tisoč let, deloma tiho, deloma po najbolj nasilnih sredstvih, danes pa posebno s pomočjo zvijače, gloda na slovenskem telesu.

Po dolgih desetletjih čakanja, dela, trpljenja in nad se je Slovencev l. 1919. in 1920. nudila prilika, da zberejo brate onkrat Karavank, da zaokrožijo svojo etnično in kulturno enoto po zamislih koroških velikanov Matije Majarja Zilkega in Einspielerja. Koroška bo naša, tako je šlo od ust do ust. Stevilni vlaki so vozili naše rodoljube na koroške tabore iz najbolj oddaljenih krajev Slovenije. In tam so drug drugega navduševali in tako so bili vsi prepričani, da je ugodni izid plebiscita že zagotovljen. Med tem prevelikim otročjim navdušenjem in slepim optimizmom je pa naš nasprotnik delal na tihem in zelo previdno in vztrajno. Šel je od kraja do kraja, od osebe do osebe in vsako znal pridobiti in jo zajeti v svojo mrežo. To delo se je vršilo brez zunanje navdušenja in pompa — ki smo ga žal uganjali mi ob vsaki priliki in nepriliki — zato pa je zadalo smrtni udarec našemu narodu. S smejočimi se obrazi smo čakali, d bomo za vedno priželi naše brate k sebi. Pa namesto radosti je prišlo razočaranje. Nasprotnik se je polastil — po naši neprevidnosti! — slovenskega Korotana. In tedaj, ko smo spoznali, da so robovi Karavank resnično odrezali Korotan od Slovenije, nas je močno zabolelo in v tej boli smo prisegli: »Slovenski Korotan, ne pozabimo te nikoli!«

Od takrat je minilo že polnih petnajst let. Vse je ostalo, kakor je bilo, od velesil obljubljene in garantirane naravne pravice koroških Slovencev se dejansko z vsemi sredstvi okrnjujejo dalje in naš rod počasi umira. Koliko je Slovencev, ki avo njih rodni bratov iz Korotana ne pogrešajo več v svojem domu. Skoro bi jih popolnoma pozabili, da ni teh obletnic, ki nas pretresajo in ob katerih nas postaja sram našega narodnega greha. Nekaj časa smo žalostni, potem pa zopet na to važno in pereče vprašanje pozabimo. Kaj radi pravimo, da je vsako delo in trud zamanj. Saj smo že poskušali, pa vse nič ne pomaga. Kaj bi se potem še borili za spoštovanje in negovanje naše narodnosti na tujih tleh, ko vse nič ne pomaga: »Koroška je za nas izgubljena...« Od dne do dne postajamo večji pesimisti. In prav ta pesimizem je uničil že dokaj lepih načrtov in pobud, ki bi, ako bi bili spremljani od vztrajnega dela, morali prinesiti lepe sadove.

Če bi se prav zavedali in premislili, kako težko borbo mora preživljati slovenski živelj onstran Karavank, da se ohrani, ne bi držali križem rok, ampak bi se z vso ljubeznijo in vztrajnostjo oklenili koroškega vprašanja in bi prej ne odnehali, dokler ne bi bile narodne pravice naših koroških bratov popolnoma zasigurate. Kako moremo mirno trpeti, da se naši mladini po Koroškem vceplja nemški duh in jezik? Kaj bo s tem našim kosom zemlje čez nekaj desetletij, če bo šlo v tem pravcu tudi v bodoče? Poslednji sledovi slovenske besede in pesmi bodo zabrisani in bodo utonili v nemškem morju.

Mi smo tako pravcoljubni in plemeniti, da pustimo, da se nemški živelj v naši državi, giblje v popolni prostosti; damo jim včasih še več, kot zahtevajo. In še se oglašajo in vpijejo v svet po časopisu, da so zatirani in da nimajo svobode. Če pomislimo, da je vseh Nemcev v naši državi okoli 400.000 in da imajo okoli trideset časopisov in raznih revij, potem si pač ne moremo misliti, zakaj se pritožujejo in nas obrekujejo po vsem svetu, da smo nekulturni ljudje. Ob tej priliki moram tudi omeniti, da imajo Nemci v Jugoslaviji 154 osnovnih šol s 570 oddelki. Na teh šolah poučuje 572 učiteljev. Poleg teh šol imajo 38 otroških vrtec s 49 oddelki, 6 meščanskih šol s 24 oddelki in gimnazijo s 4 oddelki. Pred tremi leti je vlada dovolila Nemcem celo otvoritev zasebnega učiteljskega in dopustila, da na tem učiteljskem poučujejo celo profesorji iz Nemčije, ki niso naši državljani. Zdaj pa poglejmo, koliko je na slovenskem Koroškem slovenskih šol. Vseh Korošcev je 90.000 in nimajo niti ene slovenske šole. Obstajajo sicer utraktivne šole, pa to so le pomemnevalnice za našo mladino. In za slovensko mladino imamo samo dva učiteljska slovenske narodnosti, vse drugo učiteljsko je nemško in odločno nasprotuje slovenski vzgoji in slovenski kulturi. Zaradi tega zamira leto za letom po našem Korotanu naša beseda in pesem. Kdaj bomo zajezili to nemško poplavo, ki skuša oropati Koroške tisočletne slovenske narodne kulture? Dan za dnem lahko čitamo v naših listih žalostne tožbe iz Korotana, pa smo menda za vse gluhi. Streznimo se že enkrat in zagrabimo za delo in sicer resno in vztrajno delo!

Petnajsta obletnica koroškega plebiscita naj užge v naših srehi mogočen plamen ljubezni do naše krvi v Korotanu. Koroško vprašanje bo spet oživel med nami, kadar se bomo zarili vanj kot črvi. Mi sami lahko

Vojna med Italijo in Abesinijo vedno bolj draži Angleže

Vojaški pakt Egipet-Anglija

Egipet dobi armado 100.000 mož - Vse egiptske luke na razpolago Angliji

London, 10. okt. TG. Po seji ministrskega sveta je bila seja, kateri so prisostvovali zunanji minister Hoare, vojni minister Halifax, letalski minister Cunliffe Lister, prvi lord admiraltete Eyres Monsell, kolonijalni minister MacDonald in še drugi vojaki. Kakor se izve, so obravnavali važno vprašanje vojaške pogodbe z Egiptom, ki jo forsira šef vlade Nazim paša.

Ta pogodba predvideva zaenkrat 100.000 mož močno egiptsko armado pod angleškimi častniki in podčastniki. Egipt, tako zahteva Anglija, da vsa svoja pristanišča na razpolago angleškemu brodogradu tudi za vkrcanje in izkrcanje vojnega materiala. Angleži hočejo prevzeti tudi aprovizacijo armade. Anglija bo organizirala v Egiptu vojaške delavnice in tovarne. Sicer se vse to že zdaj vrši brez vsakega ugovora od strani egiptovske vlade, toda Egipt bi to pogodbo rad izrazil v to, da poslano popolnoma neodvisen na enaki nogi z Anglijo. Angleži so Egiptu ugodili dozdaj v toliko, da je egiptovska vlada smela večerj odpraviti vse predprave angleških državljanov v Egiptu, kar se tiče sodstva.

Nadalje je angl. vojni posvet sklenil, da pošlje vojaštvo tudi v kolonijo Kenijo, predvsem pa v Sudan. Predvsem se misli okrepiti garnizija v Kassali tik ob italijansko-abesinski meji. Lord admiraltete je izjavil, da bo v kratkem lahko vsa britanska mornarica z malimi izjemami osredotočena v Sredozemskem morju, kamor so poslali tudi najnovejšo krizarko »Galatejo«, ki je komaj prišla iz ladjedelnice.

Anglija ukoraka v Abesinijo Pogajanja z abes. cesarjem

Aleksandrija, 10. okt. Iz popolnoma zanesljivega vira se izve, da se angleška in egiptovska vlada že pogajata z abesinsko vlado v Addis Abebi, kateri sta predložili, da dovoli, da anglo-egiptovske čete vkorakajo v ozemlje jezera Tana in ga zasedejo toliko časa, kolikor bo potrebno, da ne prekorati meje tega ozemlja Italija. Kot mejo označata egiptovska in angleška vlada mesto Gondar na severu in modri Nil na jugu. Zdi se, da bo abesinski neguš to sprejel. S tem bi abesinsko vprašanje stopilo v novo fazo.

Skoraj vse angleško brodogrje v Sredozemskem morju

London, 10. okt. b. Britanski vojni ukrepi na Sredozemskem morju se z veliko naglico

Francija mobilizira dva letnika

Pariz, 10. okt. b. Po informacijah iz najboljših zanesljivih virov je zahteval francoski generalni štab od vlade, da pokliče pod orožje dva letnika. Trdi se, da je vlada na to pristala in da se bo vojni vpoklic izvršil prihodnje dni. V opravičilo tega svojega ko-

nadaljujejo po točno določenem načrtu, ki se bo izvedel do vseh podrobnosti. Sedaj pošilja Velika Britanija v Sredozemsko morje manjša brodogrja sestojeca se iz križark, torpednih rušilcev in zlasti veliko podmornic. Tako so včeraj prispele v Gibraltar 4 podmornice, ki so bile tam natovorjene s potrebnim pogonskim materialom, nakar so odpule v Suez. Tudi na Malti se končujejo vse priprave za obrambo te pomorske baze, ki služi sedaj bolj kot prehodna baza za ono britansko brodogrje, ki se pošilja v egiptovske luke in druge luke v Sredozemskem morju. Protiletalske baterije so vse na svojih mestih in so pripravljene sprejeti letalski napad sovražnika. Pristop civilnemu prebivalstvu do protiletalskih baterij je strogo prepovedan.

raka povdarja francoski generalni štab, da so efektivne sile francoske sile tako majhne, da ne bi služile niti za najnujnejše vojne potrebe, Francija pa mora v tem težkem trenutku biti pripravljena na vse.

Položaj na bojiščih Po posebnem dopisniku „Daily Telegrapha“

Zastoj — V pričakovanju abesinske ofenzive

Angleška poročila:

Brez vesti s fronte - „Times“ o „minimalnih uspehih Italije“

Addis Abeba, 10. oktobra. AA. Poročevalec agencije Reuter poroča: Ko so se včeraj zbrali novinarji, da sprejmejo uradna poročila, jim je bilo sporočeno: Na severu nič novega, na jugu nič novega. Zastopniki vlade je dodal, da z vseh treh front niso prišla nikakoli nova poročila. Če to ni posledica cenzure, pravi poročevalec, si je treba misliti, da so telegrafске in telefonske zveze s prestolnico prekinjene. V vsakem primeru je značilno, da uporablja vlada za prenos svojih uradnih depeš tekne, ki pretečejo po 50 km na dan.

London, 10. oktobra. AA. »Times« so v današnjem uvodniku o vojaških operacijah v Abesiniji zavzele stališče, da italijanski uspehi niso prepričevalni. Vojaški strokovnjaki kakor tudi ostala angleška publika se čudijo, da Italijani ne morejo hitreje prodirati v abesinsko ozemlje. Nikakor pa se ne morejo hvaliti s svojimi dosedanjimi uspehi, ki so minimalni, če se pomisli, da na svojem pohodu sploh še niso naleteli na redno abesinsko vojsko.

»Daily Telegraph« ugotavlja, da je izzvala v Italiji skrb okoliščina, da doslej ni bila objavljena niti ena službena lista padlih in ranjenecov. Nikakor ni verjetno, da Italijani ne bi imeli nikakih izgub. Posebej pa je treba poudariti, da od 6. t. m. niso zavzeli niti ene abesinske vasi.

Edagahamus zavzeli Italijani

London, 10. oktobra. AA. Reuter poroča iz Rima: Potrjujejo vest, da so Italijani zavzeli hrib Edagahamus južno od Adigrata. Podrobnosti bojev so te-le: Ko so italijanska letala opazila, da se pomikajo večji oddelki abesinske vojske proti temu masivu, so Italijani poslali brez odlašanja svojo kolono izbranih čet, sestavljeno iz domačinov, da zavzamejo ta masiv, ker je nenavadno velike važnosti v strateškem pogledu. Nastala je pravcata dirka na obeh straneh: Italijani in Abesinci so hiteli, kdo bo prej zavzel te postojanke. Zdi se, da se je naposled posrečilo Italijanom prebiti Abesince in zasedeti Edagahamus. Zavzetje tega masiva je Italijane stalo silne žrtve. Plezati so morali po strmini, kjer ni nikakih potov, svojih devet tisoč čevljev visoko v ledenomrzlem vetru. Ker je masiv pre strm, niso mogli rabiti tankov. Italijani so bili malone prepričani, da bi bilo nemogoče pregnati sovražnika iz postojank na tem masivu, če bi se mu bilo posrečilo zasedeti ga pred njimi. (i)

Italijanska poročila:

Aksum še ni zavzet - Italijani priznavajo abesinske zmage

Rim, 10. okt. AA. Vesti, da so abesinske čete ponovno zavzele Aduo, proglašajo merodajni italijanski krogi za tendenciozno. Italijanski vrhovno poveljstvo zatrjuje, da je v terek na vsej fronti vladal mir. Kraji, po katerih prodirajo italijanske

čete, so popolnoma brez cest in potov ter je zaradi tega naravno, da so takoj pričeli graditi ceste po ozemlju, ki so ga zasedle. Kakor kaže položaj, bo italijanska vojska kmalu prodrla do Aksuma. Akcija v vzhodni Afriki se bo vsekakor pospešeno nadaljevala, ker je postala sprito zadržanja Zeneve še bolj potrebna. Po italijanskem mnenju so izžrpane vse možnosti mirnega sporazuma, tako da je mogoče italijansko-abesinski spor urediti samo še z oboroženo silo. Vendar ni izključeno, da bi Italija pristala na nadaljnja pogajanja s Francijo in Anglijo.

Messagero o protinapadih Abesincev

Rim, 9. okt. AA. »Messagero« poroča, da so italijanska letala preletela mesto Sokota, ki šteje 5000 prebivalcev in ki leži 150 km južno od Aduo. List poroča dalje, da je oddelek abesinske vojske dobil nalog, naj prodre čez mejo italijanske Eritreje in napada italijansko zaledje na črti Senaf-Harazit. »Popolo d'Italia« poroča, da je prvi italijanski armadni zbor, ki je zavzel Adigrat, moral odbiti hude abesinske protinapade. Abesinske čete so se umaknile na svoje prvotne položaje po hudih izgubah. Po poročilu lista so nad italijanskimi položaji opazili prvo abesinsko letalo. Letelo je v veliki višini. (i)

Italija prodira v Ogoden

Addis Abeba, 10. okt. c. Italijanska ofenziva v Ogadenu se razvija. Letalstvo je najprej z bombardiranjem očistilo pokrajino okoli reke Mebe. Sedaj prodira topništvo ob reki dalje. Letala so pobila mnogo ljudi. (i)

Asmara, 10. okt. c. Havas poroča, da se življenje v mestu Adigrat in v vsej italijanski Tigrid normalno razvija. Prebivalstvo že dovažja v mesto živež, ker je opazilo, da Italijani v redu plačujejo. Trgovina v vsej okolici se že lepo razvija. (i)

Nemška poročila:

„Zastoj v operacijah“

Berlin, 10. okt. AA. Posebni vojni dopisnik DNB-ja poroča: Od nedelje ni nastopila nikakoli bistvena izprememba položaja na bojišču. Oddelek generala Santinija je prodrl še nekaj kilometrov, v ponedeljek pa je nastal zastoj v operacijah. Italijani si urejajo zaledje zaradi boljše in lažje oskrbe čet. Abesinske izgube v prvih bojih cenijo na približno 2000 mož, med njimi okoli 500 ujetnikov.

DNB poroča iz Addis Abebe: Od včeraj ni nikakih novih poročil ne s severne ne z južne fronte. V tukanjsem diplomatskem zboru razpravljajo o skupni pobudi pri vladah, da bi intervenirale v Rimu glede naloga Italijanskemu vrhovnemu poveljstvu, da naj ne obstreljuje Addis Abebe, ker živi v abesinski prestolnici več ko 5000 tujecev in gre vrhu tega za neutrjeno mesto, ki nima nikake važnosti z vojaškega stališča. (i)

žerjavico ljubezni in zvestobe do vseh Slovencev, kolikor jih je, pri čemer korotanski ne smemo pozabiti. Mi moramo vzdrževati organsko skupnost z vsemi udi našega naroda, in jim pomagati do njihovih narodnih kulturnih pravic.

Petnajsta obletnica nesrečnega koroškega plebiscita naj naš opomin, da se prav resno opremo koroškega vprašanja in ne odnehajmo prej, dokler ne bo slovenski značaj, narodna individualnost in kulturni obstoj in napredek naših koroških bratov trdno zasi-guran. Jože Podslivniški.

Izjava generala Santinija: Pričakujemo protinapad na Aduo

Berlin, 10. oktobra. AA. Posebni vojni dopisnik DNB poroča, da je zveza s fronto še zmerom dokaj težka. Dopisnik je včeraj obhodil fronto pri Adigratu in pri tej priliki govoril z generalom Santinijem. General mu je med drugim izjavil, da so njegove čete s forsiranim maršem prodirale od meje do Adigrata in zavzele to mesto tako rekoč brez odpora. Mesto ima okoli 3000 prebivalcev. Ras Sejum, pravi general Santini, je šel te dni v Addis Abebo, da priseže cesarju. On je odredil evakuacijo teh obmejnih krajev. Ni še znano, je dodal general Santini, ali gre za dejansko strateško akcijo ali pa za popust rasa Sejuma, da izvabi Italijane v past. Na vsak način računajo Italijani z abesinskim protinapadom na Aduo. Zato tudi utrjuje svoje postojanke. Prebivalstvo zasedenih krajev, dve tretjini sta muslimanski ena tretjina pa katoliška, ni sovražno razpoloženo proti italijanskim četam, temveč so jih celo začeli oskrbovati z živežem. General Santini je dalje izjavil, da mu je v veliko osebno zadoščenje, ker je mogel sam zasediti italijansko zastavo v Adigratu, ker je bil leta 1896 kot podporočnik med italijanskimi četami, ki so morale po nesrečni bitki pri Adui izprazniti Adigrat. (i)

Francoska poročila:

Boji okrog Aksuma

Pariz, 10. okt. b. Po poročilih francoskih posebnih dopisnikov iz italijanskega glavnega stana, ni prišlo danes do večjih borb. Le na enem mestu so napredovale italijanske čete in zavzele važen strateški položaj, ki jim bo omogočil, da obvladajo tudi Aksum, ki je še vedno v rokah Abesincev. Kot vzrok odpora, ki traja že tri dni, se trdi z italijanske strani, da je treba najprej popolnoma urediti ozadje, nakar bodo Italijani zopet par dni prodirali naprej. Francoski poročevalci izkajajo dvom, da bi bilo na fronti tako mirno, kakor se poroča z italijanske strani, ker so baje v teku hudi boji, za katere je težko predvideti, kako se bodo končali.

Abesinska protiolenziva

Pariz, 10. okt. b. Po poročilih francoskih dopisnikov, ki se nahajajo v Asmaru, se priznava, da so Abesinci že dva dni v protiofenzivi na celi črti Aduo-Adigrat. V teku včerajšnjega dne so abesinske čete trikrat izvršile naspok na italijanske položaje, pa so bile po trditvah vrhovnega italijanskega poveljstva vselej z velikimi žrtvami odbite.

Italijanski poslanik noče iti

Addis Abeba, 10. okt. c. Italijanski poslanik de Vinci še zmeraj ni odpotoval iz Addis Abebe. Pri zunanjem ministrstvu je vložil protestno noto proti natočevanju, češ da je s svojo radio postajo vršil špijo. Italijanski poslanik poudarja, da je bila radio postaja na zemljišču francoskega poslanstva. Abesinski vladni sporočja, da ne bo zapustil Addis Abebe prej, dokler ne pride tja italijanski konzul iz Degamona.

Italija utrjuje Dodekanez

London, 10. okt. AA. Agencija Reuter poroča, da Italijani naglo utrjujejo otok Leros in ga pretvarjajo v svoj Helgoland. Na otoku gradijo veliko pomorsko bazo. Luka je strogo zastražena in pred njo je usidranih 6 podmornic, več rušilcev in 1 križarka. 50 letal stalno kroži nad vsemi Dodekaneskimimi otoki. Na grič, ki se dviga sredi otoka, so speljali zelo široko cesto, in pod njim so zgradili veliko letališče. Utrdbe gradijo noč in dan. (i)

Dunajska vremenska napoved: prehodno poslabšanje vremena z zapada.

Huda debata v Ženevi

Baron Aloisi napada Anglijo

Ženeva, 10. okt. b. Na današnji seji plenuma Zveze narodov je prvi govoril laski delegat baron Aloisi, ki so ga navzoči poslušali v največjem molku brez kakšnega odobravanja in brez manifestiranja nezadovoljstva. Oči vseh so bile uprte hladno vanj. Po informacijah, ki so prispale iz Rima, je napovedan izstop Italije iz Zveze narodov, vendar pa do te senzacije do danes še ni prišlo, bodisi iz razloga, da v Rimu verjamejo, da pride še v zadnjem trenutku še do kakšnega preobrata, bodisi da čaka Italija na pričetek posameznih sankcij in bi šele iz tega izvajala svoje posledice s tem, da izstopi iz ženevske ustanove.

Baron Aloisi je v svojem govoru ponovno obrazložil pred ženevskim vrhovnim forumom italijansko stališče ter v obširnih izjavah prešel na položaj v vzhodni Afriki. Baron Aloisi je ponovljal staro trditve, da je akcija italijanske armade v vzhodni Afriki sledila šele po mobilizaciji abesinske vojske, italijanska armada, zbrana v Eritreji in Somali, pa je imela nalogo samo zaščititi italijanske pokrajine, nikakor pa ne izvrševati napad na Abesinijo.

Baron Aloisi se je v svojem govoru večkrat dotaknil Velike Britanije in jo obtožil, da je vse, kar se v Ženevi dogaja, njeno delo. Baron Aloisi je omenil postopanje Zveze narodov ob času kitajsko-japonske vojne in vojne med Bolivijo in Paragvajem v Ameriki ter poudaril, da je postopek Zveze narodov v prvem slučaju trajal 17 mesecev, ne da bi končal njen sklep s sankcijami. Ob času, ko je trajala vojna v Gran Chacu, je procedura Zveze narodov trajala dve leti, in zopet ni prišlo do sankcij. Zakaj sedaj naenkrat sankcije proti Italiji? Na to vprašanje ne more nihče prav odgovoriti, vsakdo se izogiba pravemu odgovoru. Toda za one, ki doslej niso vedeli, kaj se dela izza kulisa, je to znak, da tu nekaj ni v redu in da se proti Italiji hote in po načrtu tako postopa.

Končno je baron Aloisi zahteval pravice za Italijo, ki je bila brez svoje krivde postavljena na zatožni klopi.

Ko je zastopnik Italije baron Aloisi končal svoj govor, se je dvignil predsednik skupščine dr. Beneš in izjavil, da sta se poleg Italije samo Avstrija in Madžarska izjavili proti izvajanju sankcij, kakor jih predlaga odbor šestorice. S tem je predlog Sveta ZN glede čl. 16 pakta ZN sprjet in prehaja v podrobno debato.

Lavalov govor o obveznostih na obe strani

Prvi je govoril francoski ministrski predsednik Laval, ki je rekel, da bo v svojih izjavah zelo kratak: Francija bo izvršila svoje obveznosti. To sem poudaril pred Svetom ZN in pred vami ponavljam. Pakt ZN je naš zakon. Toda oziroma prijateljstva nam naložajo, da storimo v okviru pakta ZN vse, da preprečimo težave in mirno poravnamo razvijajoči se spor. Francija ne pozablja na svoje prijateljstvo z Italijo, ker bo to gotovo omogočilo sporazum v okviru ZN.

Eden odgovarja

Za njim je govoril Eden, ki je zagovarjal misel, da se naj tokrat pokaže, da hočejo vsi člani ZN kolektivno rešiti idejo miru in boljšo bodočnost človeštva. Nato je govoril švicarski delegat Motta, ki je pozdravil Lavalovo izjavo, da hoče nadaljevati s politiko prijateljstva in interesa miru in Zveze narodov. Takoj nato je bila dopoldanska seja zaključena ob 12.30, popoldanska seja pa se je začela ob 16.30.

Na popoldanski seji so govorili zastopniki republike Haiti, Čile, Ekvador, nakar je abesinski delegat Tekle Havarjate ponovil svoje obdolžitve proti Italiji. Nato je predsednik dr. Beneš odredil načelno glasovanje o poročilu odbora šestorice in Sveta ZN. Prej pa je še prečital resolucijo skupščine ZN, ki jo je izdelalo predsedstvo.

Angleška roka?

Državni udar v Grčiji

Monarhija pred durmi — General Kondilis začasni diktator

Atene, 10. oktobra. TG. Povsem nepričakovano je prišlo danes v Grčiji do novega državnega udara. General Kondilis je nenadoma strmooglavil dosedanjio vlado Calderisa ter prevzel ne samo predsednik nove vlade, marveč tudi funkcije predsednika republike. Parlament bo brez dvoma še v teku noči sprejel spremembo ustave ter uvedel začasni regentski režim do plebiscita, ki naj uvede v Grčiji monarhijo. Predsednik republike preneha z nocojšnjim večerom vršiti dolžnosti najvišjega predstavnika oblasti. V diplomatskih krogih trdijo, da je Anglija tista, ki pritiska na Grčijo, da uvede monarhijo, ker Anglija potrebuje v sedanjem mednarodnopolitičnem položaju, ki je nastal v Sredozemskem morju po izbruhu vojne med Italijo in Abesinijo, zanesljivega zaveznika v Grčiji. Kralj Jurij pa, ki živi sedaj v Londonu, je dal vsa jamstva, da bo v vsem sledil angleškim zunanje-političnim navodilom.

V naslednjem prinašamo kratke vesti, ki jih je o državnem udaru v Grčiji priobčila naša uradna agencija Avala:

Atene, 10. oktobra. AA. General Kondilis je ob 13.30 postavil novo grško vlado.

Vlada generala Kondilisa je sestavljena takole: Predsednik vlade in finančni minister general Kondilis, podpredsednik vlade in zunanji minister Teodofis, prvi minister general Papagos, poveljnik prvega armadnega zbora v Atenah, minister za mornarico Tsumanis, minister za letalstvo Nikolaidis, notranji minister Spinis, pravosodni minister Kloris, minister za narodno gospodarstvo Temuzoris, minister za promet Mavromihailis, državni podtajnik in vojni minister Merkulis.

Vlada generala Kondilisa se bo predstavila narodni skupščini danes popoldne, ko bo prisegla. Nato bo narodna skupščina proglasila abolicijo dosedanjega republikanskega režima.

Vlada generala Kondilisa bo opravljala regentske funkcije do končnega plebiscita, ki se bo vršil 3. novembra t. l.

V Atenah in na vsem Grškem je proglašeno obsedno stanje.

Predsednik vlade general Kondilis je dal izjavo, da je na prošnjo poveljnikov vseh vojaških sil v državi pristal na sestavo nove vlade.

Zastopniku agencije Avala je dal tole izjavo: Vlada, ki sem jo sestavil, bo izvedla plebiscit. Republiški režim bo danes popoldne ukinila na

Ta resolucija pravi, da jemlje skupščina ZN na znanje vse predhodne sklepe Sveta ZN in odbora šestorice. Zato se naslanja na določila člena 16 pakta Zveze narodov in poziva vse člane, naj izvolijo odbor strokovnjakov, ki bo pripravil vse potrebno za izvajanje sankcij. Ta tehnični odbor bo poslej tudi zasledoval razvoj spora.

Sankcije sklenjene z 51 proti 1

Nato se je vršilo glasovanje in je bila resolucija o sankcijah sprejeta z 51 proti 1 glas. Proti je glasovala samo Italija, vzdržali pa sta se glasovanja Avstrija in Madžarska. Nato je skupščina sklenila, da se mora tehnični odbor sestati že jutri dopoldne ob pol 11, zvečer pa bo seja skupščine ZN ob pol 7, ki bo sprejela končno besedilo o izvajanju določil čl. 16 pakta ZN.

Po seji skupščine ZN so se sestali takoj angleški in francoski strokovnjaki, ki proučujejo problem gospodarskih sankcij. Med njimi je bil že dosežen popoln sporazum glede tega, kako se bodo izvajale sankcije.

Takoj po seji skupščine ZN je španski delegat dr. Madariaga obiskal Lavala in Edena in ju opozoril, da Španija vse dotlej ne bo sodelovala pri izvajanju sankcij proti Italiji, dokler se ne konča sedanja carinska vojna med Španijo in Francijo in pa med Španijo in Anglijo.

London, 10. oktobra. AA. Daily Telegraph poroča, da so se v Ženevi angleški in francoski strokovnjaki sporazumeli o obsegu sankcij, ki jih bosta predlagali obe državi proti Italiji. Sankcije bodo takega značaja, da jim nihče ne bo mogel pripisati sovražnega namena. Po omenjenem sporazumu bodo plenumu ZN predložene naslednje sankcijske odredbe:

1. Prepoved vseh inozemskih kreditov Italiji.
2. Delna omejitev uvoza iz Italije s pomočjo kontingentov.
3. Omejitev izvoza v Italijo in sicer za blago, ki služi izdelovanju vojnega materiala.
4. Ukinitev prepovedi izvoza orožja v Abesinijo v vseh državah, ki so to prepoved izdale v zadnjem času.

Jugoslavija in Grčija zvesti Zvezi narodov

Ženeva, 10. oktobra. AA. Davi je prispel v Ženevo pooblaščen minister in poslanik kraljevine Jugoslavije v Parizu dr. Božidar Purić, ki je prisostvoval današnjemu zasedanju skupščine Društva narodov.

Dr. Purić je takoj stopil v stike s predstavnik Male zveze in Balkanske zveze, oziroma z gg. Benešem, Titulescom, Maximom in s stalnim delegatom Turčije pri Društvu narodov.

Jugoslavanski pooblaščen minister dr. Purić se je zatem delj časa razgovarjal s predsednikom francoske vlade Lavalom in se sestal z angleškim ministrom Edenom.

Na nocojšnji seji skupščine Društva narodov je jugoslavanski delegat dr. Božidar Purić dal v imenu držav Male zveze tole izjavo:

Gospod predsednik! V imenu vseh treh vlad Male zveze mi je čast podati tole izjavo:

Po našem mnenju gre pred vsem za izvajanje pakta. Sledili smo vsaj razpravi, ne da bi hoteli poudariti v podrobnosti spora, ki se je med tem še razširil. Ker smo že izjavili, da ostanemo zvesti paktu Društva narodov, bomo natančno izvedli njegove določbe.

V imenu Balkanske zveze je grški zunanji minister Maximos dal na nocojšnji seji skupščine Društva narodov tole izjavo:

V skladu z izjavo, ki sem jo dal v imenu balkanske zveze na tem mestu prejšnji mesec, da bodo naše države ostale zveste načelom pakta, mi je čast obvestiti skupščino, da bodo naše države izpolnile v celoti dogovorjene obveznosti.

rodna skupščina. Do konca plebiscita bo ministrski svet vršil funkcije vrhovne oblasti.

V vsej Grčiji vladata red in mir. Nikjer ni prišlo do incidentov. V Atenah je popoln red. Vojaški oddelki so zasedli poslopje pošte in brzojava in najvažnejše točke v prestolici.

Vsi atenski listi so izdali posebno izdajo, v kateri obveščajo grški narod o najnovejših dogodkih.

Koniec republike

Atene, 10. oktobra. Posebno poročilo dopisnika agencije Avala:

Seja velike narodne skupščine se je začela ob 18. uri.

Prvi je govoril bivši predsednik vlade Calderis. V prvem delu svojega govora je orisal zgodovinski razvoj vprašanja o izpremembi državne oblike v Grčiji. Nato je kritiziral postopek oficirjev in na kraju izjavil, da njegova ljudska stranka ne deliti odgovornost za to ravnanje in da bo zaradi tega zapustila sejo. Calderis je nato z delom svojih poslancev zapustil dvorano.

Naslednji govornik je bil general Mataxas, voditelj svobodnomiselne stranke. V svojem govoru je izjavil, da bo njegova stranka podpirala novo vlado v vsem, kar se bo nanašalo na povratek kralja Jurija na prestol.

Besedo je nato dobil predsednik vlade general Kondilis, ki je v daljšem govoru branil oficirje in rekel med drugim, da je bilo to ravnanje potrebno, da bi se končalo z nestalno in bolešno situacijo. Med drugim govorom je predsednik vlade omenil tudi dogodke ob 9. septembra, ko je bivši predsednik vlad Calderis takisto izdal neka navodila glede nastopa vojske. General Kondilis je nato izjavil, da snuata njegova vlada za svojo prvo in glavno dolžnost, da ohrani mir in red v državi in pa, da se bo mogel plebiscit brez odlašanja vršiti na določeni dan.

Nato je velika glavna skupščina sprejela te sklepe:

1. Ukinje se republikanska vladavinska oblika v Grčiji.
2. Uveljavljuje se monarhistična ustava iz 1911 leta.
3. Plebiscit se bo vršil 3. novembra t. l.
4. Dotlej ostane Kondilis kraljev namestnik.

Fiksne ideje dr. Kramerja

Poročali smo že, da je gospod minister na razpoloženju dr. Kramer nedavno na shodu svojih somišljenikov v ljubljanski Kazini govoril o narodnem in državnem edinstvu, v čemer je strokovnjak, da pa je vpletel v te svoje misli tudi osebo, ki absolutno ne spada v politične razprave strankarskega značaja, ter da je izjavil, da so le pristaji jugoslovenske nacionalne fronte» edini legitimni izvrševalci oporoke blagopokojnega kralja.

Jutros je bilo zaradi tega neprijetno dirjeno in je takoj demantiralo, da bi bil gosp. dr. Kramer tako govoril ter je njegove izjave podalo v drugačni obliki. Baje je gosp. dr. Kramer samo rekel, da bo ta fronta branila oporoke velikega kralja proti vsem, ki bi jo skušali revidirati, in da je on prepričan, da bo ves narod to oporočo čuval. — Kdor pozna politično ideologijo fuhrerja jugoslovenske nacionalne fronte, bo brez dvoma prejel našemu poročevalcu nego »Jutros«, ki dr. Kramerja zelo nerodno izgovarja, zakaj njegova verzija nehoti samo potrjuje prepričanje, da je naš poročevalec prav slisal. Če dr. Kramer predpostavlja, da obstajajo ljudje, ki bi radi sestojanuarski program revidirali in če se trdno nadeja, da se bo narod postavil na njegovo stran, če bi bilo treba ta program braniti — potem teh ljudi dr. Kramer gotovo ne vidi na uni, ampak bržčas v Jugoslaviji sami in sicer v Sloveniji. Zakaj splošno je znano, da v tem oziru gosp. dr. Kramer, odkar dela in se trudi na političnem področju, sploh vidi v svoji lepi domovini same grozne strahove. Enkrat so se mu prikazovali v obliki črnih inkvizitorjev, ki preganjajo svobodne mislece, drugičkrat je videl v Sloveniji same papeške zarote zoper

našo mlado državo v zvezi z lastnimi lašisti, od leta 1929 dalje pa ga tlačijo ko mora »revizionisti«, ki baje nameravajo prekučiti šestojanuarske ustave.

Če bi gosp. dr. Kramer sam za svojo osebo imel te fiksne ideje in jih ohranil zase, bi ne bilo proti temu ničesar reči, ker fiksni ideji imajo skoro vsi ljudje vse polno. Toda gosp. dr. Kramer je politik, je bil že večkrat na odgovornih mestih naše državne politike in vodi zdaj jugoslovensko nacionalno fronto ter prireja shode, ko je ta fronta bila na vladi, so se naši ljudje na vse načine preganjali, to je, pošiljali v izgnanstvo, odpuščali iz državnih služb s penzijo ali tudi brez nje, postavljali v južno Srbijo, preterivali in postavljali pred sodišča ter kaznovali kot sovražniki države in dinastije, oziroma kot politični nasprotniki idej blagopokojnega kralja in rušilci narodnega in državnega edinstva. Če se fiksne ideje in podobni prividi na tak način udeležujejo v škodo vsega našega naroda, potem je to škodljiv pojav v našem javnem življenju, in gosp. dr. Kramer bi storil boljše, če ne bi zdaj v neprikriti ali prikriti obliki zopet vihtel tega orodja v borbi s svojimi političnimi nasprotniki, ker si le sam izpodkopa svoje osebni politični renome.

Kar se tiče našega ljudstva in njegovih pravih voditeljev, pa naj bo fuhrer famozne nacionalne fronte prepričan, da mu bodo znali temeljito odgovoriti na političnem terenu in da njegova fronta nikdar ne bo prišla v položaj, da bi ji naš narod sledil bodisi v tej ali oni stvari. S svojimi fiksnimi idejami naj se bavi gosp. dr. Kramer sam, ako se jih na noben način ne more znebiti.

Klajpeda volila nemško

Klajpeda, 10. okt. AA. Na osnovi uradnih podatkov o poslednjih volitvah so litvanske liste dobile pet mandatov, in sicer Zveza Litvancev tri, centrum litvanskih poljedelcev in delavska stranka skupno dva. Nemški stranki pripade 23 mandatov, O enem mandatu pa bo volilni odbor objavil sončni rezultat v ponedeljek. Volitve so po zakonu sedaj zaključene in parlament velja za izvoljen, čim volilni odbor objavi definitivno listo izvoljenih poslancev. Protesti radi volitev se imajo vložiti v petih dneh po objavi te liste. Vrhovno sodišče mora v desetih dneh po vloženem protestu izdati razsodbo, ki se mora objaviti v uradnem listu. Parlament se sestane 15 dni po objavi uradno določene liste narodnih poslancev.

Turčija ne mobilizira

Belgrad, 10. okt. AA. S snočnjim simplonom je potoval skozi Belgrad zunanji minister turške republike Tevfik Ruždi Aras. Na postaji ga je pozdravil predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović. Po krajšem razgovoru s predsednikom vlade v salonu postaje je turški zunanji minister nadaljeval pot v Ženevo. Do Jemuna so ga spremlili predsednik vlade in ostali poslanci. Turški zunanji minister je pooblastil novinarje, naj demantirajo alarmantne vesti o oborožitvi Turčije, ki so brez podlage.

Vojaški značaj plebiscitne proslave v Celovcu

Celovec, 10. okt. e. Danes so se tukaj vršile velike proslave obletnice plebiscita. Tokrat se je prvič zgodilo, da je imela vsa proslava tudi močan vojaški značaj. Pri vseh proslavah je morala sodelovati tudi vojska, proslava sama pa se je končala z veliko vojaško paradno na Dollfusovem trgu. Zanimivo je tudi, da so poleg vojaštva, oboroženi korakali tudi oddelki patriotskih organizacij. Proslava se je začela s polaganjem vencev pred spomenikom padlim za Korosko. Prvi je položil vence knez Starhemberg, ki je imel nato na Sportnem prostoru pred 12.000 poslušalci velik govor. Po njegovem govoru je bila parada vseh vojaških in oboroženih ljudskih organizacij, ki je trajala skoraj dve uri.

Volitve v Angliji

London, 10. oktobra. b. Angleški parlament bo najbrže sklican 22. oktobra. Nove volitve bodo koncem novembra z geslom: »Oboroževanje in Zveza narodov«. Vladna stranka, zlasti konservativci računajo z ogromno zmago, zlasti radi tega, ker opozicija ni računala s takšnim razvojem političnih razmer in gre takorekoč nepripravljena na volitve. Poleg tega je javno mnenje v ogromni večini na strani vlade. Opozicijskim strankam manjka vsako volilno geslo in zaenkrat ne preostane drugega, kakor da podpirajo vlado.

Dr. Mačekov govor

Belgrad, 10. okt. AA. Pri posvetitvi kapelice v Remetincu, občina Stupnik, srez zagrebški, se je vršila svečanost, ki jo je opravil zagrebški nadškof dr. Ante Bauer, prisostvovalo ji je pa okoli tisoč oseb. Prisotna sta bila tudi dr. Vladimir Maček in dr. Ivo Pernar. Po cerkvenem obredu je imel dr. Vlado Maček kratek nagovor na zbrane ljudi. Dejal je, da so predniki Hrvatov prišli v te kraje pred 1300 leti in so že tedaj verovali v Boga, čeprav niso bili kristjani. Če evangelij pravi: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!« pomeni, da moramo vsi delati, ne pa, da neko delo drugi pa držijo križem roke in uživa plodove tujega dela. Če kmet vzkljka: »Živela svobodna Hrvatska!« s tem ne misli na okvirjeno Hrvatsko, temveč misli na socialno pravico in enakost, da homo vsi enaki. — Nadaljnji govor dr. Mačka je prekinila huda ploha.

† Župnik Natlačen

Dodatno k poročilu o pogrebu župnika Natlačenja smo prejeli še naslednje informacije: Pogreb župnika Natlačenja se je udeležilo nad 60 duhovnikov, med temi 6 dekanov in sicer: opat in dekan celjski g. Peter Jurak, dekan Prosekar iz Šmartna ob Paki, dekan Valentin Zabret iz St. Vida pri Ljubljani, dekan Ivan Tomažič iz Trbnjega, dekan Kete iz Vrhnike in dekan Andrej Lavrič iz Brezovice. Zalnega spreveda so se udeležili: načelnik II. oddelka dr. Vovčič, načelnik sekretariata dr. Senekovič, dalje široki naoblašči iz Celja g. dr. Zohar, predsednik mariborske občine dr. Juvan, predsednik celjske občine Mihelčič, bivši narodni poslanec Hohnjec in bivši narodni poslanec Zebot Franjo, sedaj močujan mariborski.

Valutni predpisi

Belgrad, 10. oktobra. AA. Finančno ministrstvo je izdalo pojasnilo o deviznih in valutnih predpisih, kadar tuji, prehodni potniki ali turisti prinesejo v našo državo tujo valuto.

1. Tuji, tranzitni potniki ali turisti, ki prinesejo v našo državo samo tujo valuto in ki si o tem preskrbe na meji potrdilo carinskih organov, lahko na podlagi tega potrdila vzamejo s seboj ves nedorabljen denar, in sicer v valuti, katero so prinesli s seboj. To pomeni, da lahko vzamejo s seboj preostale dolarje, šilinge ali penge, če so prinesli s seboj dolarje, šilinge ali penge. Upoštevati pa je treba pri tem, da vsota valut, ki jih vzamejo s seboj, ne sme presežati vsote valut, ki so jih prvotno prinesli s seboj. V tem primeru lahko vzame tujec, če je valuto zamenjal za dinarje največ 200 Din.

2. Ostali denar lahko vzame s seboj na podlagi potrdila cararnice, da je denar prinesel s seboj iz tujine, v določenem roku, in sicer tranzitni potniki v tridesetih dneh, turisti in obiskovalci kolonije v 60 dneh po prihodu.

3. Prav tako smejo tuji na podlagi potrdila, da je prinesel s seboj samo dinarje vzeti s seboj dinarje, ki jih za svojega bivanja ni potrošil. Druge valute pa ne sme vzeti s seboj. Če so tuji prinesli dinarje in valuto, potem lahko vzame k seboj poleg valute tudi dinarje, seve v mejah prirečnih vsot posameznih valut oziroma dinarjev. Tujec lahko na podlagi potrdila o prineseni valuti, menja valuto pri domači pooblaščen banki ali pa za drugo valuto. V tem primeru mora pooblaščen banka oziroma menjalnica vpisati tujcu prodano valuto v potni list, nakar bo mogel kupljeno valuto vzeti s seboj. Le v takih primerih ti tuji ne morejo dobiti zdrave valute za slabo.

V pojasnilu finančnega ministrstva se priporoča tujcem, naj menjajo ves svoj tuji denar za dinarje. Če so to že storili, lahko te dinarje vzamejo s seboj samo na podlagi posebnega pooblastila finančnega ministrstva ali pa jih lahko založe pri takšni pooblaščen banki na notranji račun. Toda tudi to je združeno z neprijetnostjo, da sme s to imovino tudj razpolagati samo v mejah naše države.

Knez-namestnik bolnišnicam

Brčko, 10. oktobra. m. Ob priliki velikih vojniš manevrov naše vojske, ki se jih je udeležil tudi Nj. Vis. knez namestnik Pavle, je le ta podaril 250.000 Din za dovršitev bolnišnic v Brčkem. V zahvalo za plemeniti dar, ki bo omogočil dovršitev bolnišnic, bo bolnišnica z dovoljenjem kneza namestnika nosila njegovo ime.

Uradniške plače

Belgrad, 10. oktobra. m. Danes dopoldne se je vršila seja gospodarsko-finančnega odbora ministrov, na kateri se je razpravljalo poleg ostalih resorih vprašanj tudi vprašanje o spremembi uredb o uradniških plačah. Ker so se glede tega vprašanja vodili zaenkrat samo načelni razgovori, še ni prišlo do nikakršnih sklepov.

JRZ

Belgrad, 10. oktobra. m. Dne, 12. t. m. bo seja izvršnega odbora JRZ, kajti zbralo se je že iz precejšnjega dela države gradivo o organiziranju te stranke. Kot smo mogli zvedeti, je organizacija JRZ v Sloveniji že popolnoma izvedena. Upati je, da tudi ostali kraji ne bodo mnogo zaostali za Slovenijo.

Osebnosti

Belgrad, 10. oktobra. m. Upokojeni so: pri generalni direkciji državnih železnik Hrastnik Jakob in Srečko Josip, oba višja kontrolorja v 6. pol. skupini, ter pri direkciji državnih železnik v Zagrebu Pleško Maks, glavni arhivar v 7. pol. skup.

Belgrad, 10. okt. AA. Premrečeni so: za kontrolorja v sedmi skupini kurilnice v Mariboru Ivan Vurcinger, za kontrolorja v sedmi skupini v Pragerskem Ivan Polancec, za kontrolorja v sedmi skupini na postaji Ljubljana gl. kol. Emanuel Petrič, za kontrolorja v sedmi skupini na postaji v Ptuj Alojzij Tikvič.

Hmelj

Zalec, 10. okt.

Tekom današnjega dne se je pri zopet nekoliko živahnih tendenci nadaljevalo s nakupovanjem letosnjega pridelka. Povpraševanje je bilo za srednje in cenejše blago in se je plačevalo po 14—19 Din, pa tudi še za boljše drugovrstno po 20—25 Din za kg. Računa se še z novimi naročili za vse vrste blaga.

Zatec, 10. okt.

Na hmeljskem tržišču je položaj v glavnem neizpremenjen, prav tako tudi cene. Pri sicer nekoliko bolj mirni tendenci se je tudi danes v manjšem obsegu nadaljevalo s nakupovanjem. Prav tako se tudi v Roudnici in Ljutaku polagoma nadaljuje s nakupovanjem. Cene so še nekoliko popustile in se je plačevalo danes za boljše in najboljše blago po 20—24 Ké, to je 36—43 Din za kg.